

dokumenty

Príspevky Jána Kollára na stránkach *Týdenníka* Juraja Palkoviča

Peter Podolan

V novinách Juraja Palkoviča (1769 – 1850) „*Týdenník*“, konkrétne vo fáze po zmene názvu na *Týdenník aneb Presspurské Slowenské Nowiny* vyšlo hneď niekoľko príspevkov Jána Kollára, hoci ani pri jedinom nebolo uvedené plné meno autora. Tieto texty sú až na jeden prípad menej známe a vďaka vydaniu v *Týdenníku* horšie dostupné, preto sme sa odhodlali k tejto textovej edícii.

V prvom prípade (I.) ide o známy text *Zpráva o slawnosti obnowenj cýrkwe, kterau protestanti w třetjm stoletj dne 18. řjgna roku 1817 na Wartburku swětili*. (Od očitého svědka*).¹ Týmto svedkom bol podľa vydavateľa „P. J. K...r“ (teda Pan Jan Kollár). K autorstvu správy sa Kollár priznal vo svojich *Pamätiach z mladších rokov života*, kde ju obohatenú niekoľkými väčšími vsuvkami prepísal v celku.² Je teda pomerne dobre dostupná vo variantoch edícií tohto diela i s vysvetlivkami a poznámkami,³ avšak kvôli uzavretosti edičného súboru i charakteru textu ju prepisujeme i v tejto edícii (I.).

Text samotný vznikol ako obrana uhorských študentov, ktorí sa zúčastnili tzv. Wartburgskej slávnosti. Tamojší liberálny protest radikálnych nemeckých študentov (i niektorých profesorov) totiž podráždil aparát habsburskej monarchie, ktorý zaviedol postupne viaceré obmedzenia (neskôr aj zákaz navštevovať univerzity v nemeckých krajinách). Text tak nesie viaceré známky zjednodušenia či fabulácie, vyhýba sa páľčivým problémom, snaží sa ich bagatelizovať a odvracia podozrenie o radikálnej účasti študentov z Uhorska (teda i Slovenska). Napriek tomu je jedinečným pohľadom na jedno z vrcholných podujatí nemeckého (nielen) študentského nacionalizmu, ponúka zaujímavé detaily o slávnosti (jej priebehu a prijatí), okolí jej konania, motivácii, správaní sa študentov, vojakov i spoločnosti všeobecne. S ohľadom na dôležitosť náboženského vyznenia (300. výročie reformácie) je zásadné jeho zaradenie v rubrike *Cýrkewnj a učené věcy*.

Ako druhý v poradí uverejňujeme prepis menej známeho textu menšieho rozsahu (II.),⁴ ktorý nasleduje priamo po texte (I.). Tak je určené i jeho autorstvo, pretože vydavateľ a redaktor Juraj Palkovič o ňom uvádza – „*W témž psanj z Jeny (oded. 26. ledna)*“⁵ Prináša informácie o počte študentov z Uhorska (a Slovenska) na univerzite v Jene, opisuje ich aktivity v rámci samoštúdia (akýsi neformalizovaný typ starších tradičných študentských spoločností „Societas slavica“). Opis štúdia „materinského“ jazyka a náboženstva (vrátane čítania Kralickej biblie) študentmi mal tiež tvoriť pokojný náprotivok oproti pomerne „akčnému“ správaniu sa študentov počas slávnosti na Wartburgu.

¹ [KOLLÁR, Ján.] Zpráva o slawnosti obnowenj cýrkwe, kterau Protestanti w třetjm stoletj dne 18. řjgna roku 1817. na Wartburku swětili. (Od očitého svědka*) In *Týdenník, aneb Presspurské Slowenské Nowiny*. 1818, roč. 7, č. 6. s 50 [72]-79. (ďalej iba *Týdenník I*)

² KOLLÁR, Ján. *Pamäti z mladších rokov života*. (ed. a prel. K. Rosenbaum a K. Goláň) Bratislava : Tatran, 1972, s. 184-190. Uvádza tu aj bibliografický údaj o pôvodine, hoci chybne namiesto s. 50 uvádza s. 5.

³ Napr. *Spisy Jana Kollára*. Díl čtvrtý. *Cestopis druhý a Paměti z mladších let života Jana Kollára, sepsaný od něho sama*. Praha : Nákladem knihkupectví I. L. Kober, 1863, s. 85-285; početné kritické opravy a komentáre obsahuje nemecký preklad: Kollár in Jena und beim Wartburgerfest. In MURKO, Matthias. *Deutsche Einflüsse auf die Anfänge der böhmische Romantik*. Gratz : Verlags-Buchhandlung „Styria“, 1897, s. 293-362; KOLLÁR, ref. 2, s. 9-214. a ďalšie vydania edície.

⁴ [KOLLÁR, Ján.] W témž psanj z Jeny (oded. 26. ledna)... In *Týdenník I*, s. 79.

⁵ Obsah tohto listu dnes okrem vydaných častí (I. a II.) nepoznáme.

V prípade tretieho textového celku (III.)⁶ nie je autorstvo jednoznačné. Kollárovi je pripísané Jánom Vladimírom Ormisom.⁷ Pre jeho všeobecný charakter (podobných správ týkajúcich sa situácie na nemeckých univerzitách je v *Týdenniku* i iných dobových novinách v regióne viacero) mohol byť autorom ktorýkoľvek z tam študujúcich Slovákov, ktorý posielal správy domov. Nič menej kvôli dlhodobej spolupráci Palkoviča a Kollára, nemožno Kollárovo autorstvo jednoznačne vylúčiť a je veľmi pravdepodobné. Text prináša prehľad nových úprav akademického poriadku na univerzite v Jene, reštrikcie voči výstrelkom študentov, vrátane typov trestov (i previnení). Obohacuje náš pohľad na študentský život a jeho rámec v tomto prostredí.

Edičná poznámka

Pôvodné texty boli vysádzané v švabachu (fraktur), resp. „slovenskej“ abecede. Naša edícia prichádza s ich prepisom do latinky. Predložený text dokumentu sme sa snažili prepísať tak, aby si po obsahovej stránke zachoval pôvodný archaický charakter, teda aj maximum jazykových zvláštností (je písaný v biblickej češtine). Nie je však isté či jazyk neobsahuje aj isté špecifiká, ktoré v Kollárovom prejave neeliminovať ani redaktor Juraj Palkovič. Opravovali sme (vždy s odkazom na pôvodnú podobu výrazu) iba evidentné chyby spôsobené najčastejšie pravdepodobne chybným zostavením typov pri sadzbe textu.

Problematickými boli diakritické znamienka, pretože v niektorých prípadoch buď chýbali (resp. boli vytlačené neúplne), alebo boli navyše, prípadne išlo o neúmyselné „škvry“, ktoré vznikli pri tlači; v edícii sme sa preto rozhodli doplniť chýbajúce a eliminovať chybné skutočné/domnelé diakritické znamienka podľa dobového úzu jazyka. Tieto úpravy sme vzhľadom na ich početnosť nevyznačovali.

Zachovali sme i z dnešného hľadiska nadbytočné interpunkčné znamienka, v evidentných prípadoch sme znamienko i doplnili. Medzeru medzi posledným slovom a interpunkčným znamienkom sme eliminovali.

Do podobnej kategórie chýb tlače patrí aj zamieňanie znaku „i“ znakom „j“; v niektorých prípadoch však môže ísť o prejav archaického pravopisu, preto sme sa priklonili k pôvodnému podaniu. Zamenené boli i niektoré iné znaky, nedá sa však odlíšiť či ide o chybu, alebo isté jazykové špecifikum.

Pri prepise do latinky žiaľ zaniklo odlišovanie „š“ (znaky približne „ff“) a dvojitého (opakovaného) „s“ teda „ss“ (znaky „sf“), takto však bolo „s“ použité iba v slove „professor“.

Aditívom edície sú v úvode pred prepisom textu každého dokumentu (I. – III) náležite **/zvýraznené/** bibliografické údaje o dokumente.

Poznámkový aparát má najmä technickú úlohu a v minimálnom rozsahu vysvetľujúcu. Upozorňuje na pôvodné rozvrhnutie edovaného textu a na upravené formy slov textu a jeho pôvodnú podobu. Poznámkový aparát je ako celok aditívom edície s výnimkou poznámky * pri dokumente (I.), ktorá je náležite **zvýraznená** ako pôvodná.

Za pomoc pri získaní podkladov pre predloženú edíciu – pôvodných vydaní *Týdennika* ďakujeme Bc. Lucii Turčekovej.

⁶ [KOLLÁR, Ján(?)] Z Jeny na d. 8. m. m. psáno gest,... In *Týdennik, aneb Presspurské Slowenské Nowiny*. 1818, roč. VII, č. 9, s. 105-106. Obsah listu spomínaného vydavateľom v úvode príspevku nepoznáme.

⁷ ORMIS, Ján Vladimír. *Bibliografia Jána Kollára*. Bratislava . Slovenská akadémia vied, 1954, s. 72. Ormis chybné uvádza číslo novín 8 (1818, roč. VII). Porovnaj ref. 6.

Edícia textu

I.

/[KOLLÁR, Ján.] Zpráva o slawnosti obnowenj cýrkwe, kterau Protestanti w třetjm stoletj dne 18. řjgna roku 1817. na Wartburku swětli. (Od očitého swědka *) In Týdennjk, aneb Presspurské Slowenské Nowiny. 1818, roč. 7, č. 6. s 50 [72]-79./⁸

II. Cýrkewnj a učené věcy.

Zpráva o slawnosti obnowenj cýrkwe, kterau Protestanti w třetjm stoletj dne 18. řjgna roku 1817. na Wartburku swětli. (Od očitého swědka *)

Swěcenj památky obnowenj cýrkwe skrze D. M. Lutera,⁹ čili jubileum třetjho stoletj, které se 18. řjg. m. r. na Wartburku dálo, netoliko w Němcych naramně pohnulo péry zwlášstě nowinářskými, až y k ostrým¹⁰ hádkám a swadám, k prawým y neprawým saudům a k nářkům přjležitost dalo, tak že tjm u samých mocnářů pozornost¹¹ wzbudzena byla. Tussim tedy nebude y nassim PP.¹² Slowanům nemilé, gestli gich o tom krátkau, ale ze samého pramene wáženau zprávau poděljme, předložjce gim beze wssj¹³ strannosti a ossemetnosti, toliko pauhau prawdu beze wssech přjměšků,¹⁴ aby každý čtěníř dle libosti wlastnj swůg saud o tom proněsti mohl.

Gak zmjnjěno, swětli se slawnost tato na Wartburku asy 1/4 hod. od Isenachu, dwa dny pořád, a syce giž 18. a 19. řjgna z té přjčiny, že se s nj tjm časem y památka onoho stkwaucýho wjtěztwj při Lipsku dosaženého spogili, y přetrženj akademických čjtánj, která hned s třetjm listopadem začátek wzala, předgjtj se mohlo. Připutowalo pak žákowstwa asy 700, ze wsselikých kragů a vysokých sskol Německých: gmenowitě z Berljna, Erlangu, Gjsu, Getynğu, Dobrosoli,¹⁵ Haydlberku, Jeny, Kýlu, Lipska, Marburku, Roztoku, Tubingu a Wirepurku, mezy nimiž y čtyři professorowé přjtomnostj swau radost zwýssili totiž, Frjs, Oken, Zwaycer a Kýser.

Utěssený byltě pohled, gak se tato čacká chasa s weselým wýskánjm po haufjch přes hory a audolj¹⁶ neywjce pěssky k onomu památnému mjstu hrnula, na ramenau strogně připrawenau tobolku (filec) – w srdcích pak plnost wděčných a horliwých cytů nesaucý.

Z přjzniwého nařzenj G. kn. W. Welikého Wýwody Waymarského¹⁷ přigali měsstané Isenačtj¹⁸ přjchozj žákowstwo do hospod (bytů) s zwlášstnj ochotnostj a přjwětjwostj. Giž 17. wečer hemžily se na Isenackém placy wssudy walné hromady přjchozých těch, wjtagjce a pozdrawugjce se wespolek srdečným ljbánjm, objmánjm a ruky podávánjm, gako bratřj gedné wlasti, až srdce plesalo.

Na branách města přibité năwěsstj pokazowalo každému ulicy do hostince (hospody) Rautenkranc řečeného, kdež hlawnj schůzka a auřad hospodnj ustanowen byl.

***) P. J. K....r, náš wlastenec, genž nynj na učenj w Jeně gest, gi sepsal (slowensky) a mně poslal. Wydawatel.**

[Teda Pan Jan Kollár. Vydawateľom a redaktorom bol Juraj Palkovič]

⁸ Na stranách 72 a 73 bolo chybně vysádzané číslowanie strán – pôvodne 50 [72] a 90 [73]. Čísla 73 a 74 potom chybně figurujú namiesto čísel 76 a 77, teda 73 [76] a 74 [77].

⁹ Skratky: Doktor Martin Luther.

¹⁰ Opravené pôvodné „kostrým“

¹¹ KOLLÁR, ref. 1, s. 50. Ide však o chybu tlače či sadzačský omyl, správne číslo stránky by malo byť 72.

¹² Skratka PP. – „pánům“

¹³ Opravené pôvodné „bezewssj“

¹⁴ Opravené pôvodné „přjmistů / přjmisků“

¹⁵ Dobrosol, teda Halle.

¹⁶ Opravené pôvodné „laudolj“

¹⁷ Skratky: Geho knjžecj Wýsosti...

¹⁸ KOLLÁR, ref. 1, s. 90. Aj v tomto prípade ide o chybu tlače, správne číslo stránky malo byť 73.

Zde gedenkaždý swé gméno a přjměnj, wlast a vysoké sskoly, w nichž sstuduge, zapsati, a něco peněz k zaprawenj obecných nákladů obětowati zawázán byl. Komissy Jenanského žákowstwa hlawnj wssech okolostogičnostj řjzenj a zpráva swěřena byla. Swornost hlasů zwolila k zachowánj slussného řádu a pokoge, wůdce, panosse, dohlídače, zbrognosty, korauhewnjky a giné auřednjky. Třj z nich wzchopili se do blízkého háge, aby swěžjho¹⁹ wětwwoj nalámali, kteréž donesse, mezy zástupy metali, a ay brzy wssickni dubovými kytkami sswárně ozdobenj stáli.

Ráno o 6. a 7. hod. zwěstowal temný zwuk wssech zwonů počátek welebné slawnosti. Tudjž se na ryňku celé množstj na třjdy rozdělilo, mezy kteréž zpěwy, básně neb wersse a řeči rozmanitého obsahu, předkem k tomu cíli w Jeně wytlačené, po poradjch rozdávány byly. O hod. 9. hnul se průwod wolným krokem, wzhůru na chlum, (wrssek), kdež onnen starožitný rytjřský²⁰ hrad w rozsedinách skalnjch wysoce strmj. Přjkrostj stezky a přjlissnau páličiwostj slunce audy upocené občerstwowaly gednak stinné záslony hausstj a křovj nad hlawnami unawených pautnjků s obau stran ratolesti rozmile spolu laučjcýho, gednak ljbezné hlaholy muzyky, které se w rozložitých sausednjch úbočjch přjjemným ohlasem odrážely;²¹ gednak rozkossné hry chwěgjcých se wůkol praporeců, mezy nimiž se obzwláště geden stkwěl, který na čerwenočerném poli zlatem prossjwaný, djlo a dar společnosti Jenanských panen byl.

Čjm blíže se k onomu tagemstwuj plnému sýdlu přicházelo, tjm wětssj neukogitedlnostj srdce po čem sy bažilo, tak že se nedočkawá dychtiwost y proti samému pořátku wytrhnauc, drze sobě y přes ty neydrsnatěgssj chrasti a strminy průchod klestila.

Když se wšichni w gedné, podzimnjm kwjtjm, obrazy, erby, slaupy, oblauky – nádheřně okrásslené sýni náležitě usadili, služby Božj s wraucý nábožnostj konány byly, zpjwánjm totiž známé wznessené pjsně Luterowy: Hrad přepewný gest pán Bůh náš, a drženj některých pronikawých, řečj od žáků, k nimž také y p. Professor Frjs, gednu, syc krátkau, ale gadrnau připogil.

Po wykonané počtě, ukazowány gsau saoukromě některým zwjdawým diwákům pamatné toho zámku starožitnosti, k. p. zbrognice rytjřská, w njž wěkem zezawělé kordy, hroty, tulichy,²² pawězy,²³ brněnj, přilbice a giné ostatky ssermjřů; chrám a kazatedlnice Luterowa, pokogjk w nemž Biblj překládal, čelednj stůl geho otce, a giné pamatné ostatky; mezytjm se ginj, pokud stůl přjchystán byl, na vysokých zděch a lessenjch w přeutěssených wýhledech ssiroko daleko, kochali, anebo w wětssjch y menssjch rogjch po dworě se procházeli, stáli, seděli, rozprávěli, ano samé počasý k wsselikému wyraženj lahodně ponaukalo.

Hlas trauby zawznj o hod. 12. – wssecko se hnedky k tabuljm snažně přistrogeným na určité mjsto shluklo. Při weselých hodech strjdały se zpěwy s hudbau a prokrikowánj s připjgenjm za ty, které na pamět přiwěsti místo a přjležitost welela.

Asy o hod. 3. průwod zpátky s wrchu dolů do městského chrámu spěchal, kdežto wážné, skraussené kázánj taměgšjho Generalsup. Newe ty neysslechetněgssj aumysly u wssech posluchačů wzbudilo. W kterauž práwě dobu třětj pluk Pruské pěchoty přes město procházege, na heslo, že se služby Božj děgj, setnjk geho y hned bubnům a pjsst'alám umlknauti poručil, anobrž slyse, že se u dveřj chrámových almužny k napomoženj chudých zbjragj, y on snůssku 75. zl. k témuž cíli ochotně poslal.

Potom se žákowstwo w obdlaužném walném kolu s kraginským wogskem na ryňku spogilo. Ted se opět při slawném zwučném žiw bud'! wolanj djky a žádosti za mocnáře, wlast

¹⁹ Opravené pôvodné „swjžjho“

²⁰ KOLLÁR, ref. 1, s. 74.

²¹ Opravené pôvodné „obrá-žely“

²² Tulich – staročeský výraz pro dýku.

²³ KOLLÁR, ref. 1, s. 75. Presné znenie textu na konci stránky „pa-“

a čelněgssj²⁴ vlastence, za wjtěze a padlé bogownjky při Lipsku – obapolně rozljhaly, po čemž se weřegně poswátne chwalozpěwy a wsseliké národnj pjsně s tak důstogným libozvukem zpjwali, že se celé město toliko gednau swatynj býti zdálo. Poslednj odrazywse se táhli s jeničářskau muzykau na sausednj wrch Wartenberk nazwaný, kdež ohně rozdělali, žákowstwo pak až do saumraku na prostranné dlažbě kratochvílilo, w ssermowánj se cwičilo, hry, zápasy, běhy w záwod a giné podobné prowozovalo.

Wečer o 7. hod. žákowstwo s hořjčými pochodněmi – až celé město w blesku plynulo – rowněž na Wartenberk wstupowalo, kde giž weliké gisker a plamenů kotauče z hranic do powětrj létali. Každý pahrbek, každý kopec celého toho okolj podobal se stkwostnému oltári zápalných obětj. Měsýc a hwězdy se na gasném nebi třpytěly, gakoby se celé přirozenj s radugjčými radowalo. Baudky, stany, krámy a besedy sem tam rozbité, hned lahůdky swými laskominy dělaly, hned k autočissti laudiwě kynuly proti ostrému půlnočnjmu wětru, který na holém vrchu tom arcy až do žiwého týž y týž prowjwal. – Hry, plesy, střelby, ohňostroge, zpěwy a nesčislné zábawky mjsyly se wesměs na tomto přewysokém, rozmanitém diwadle na prawo a na lewo, že ani oko ani ucho nestačilo.

Mezytjm se gedna čáska ginochů kdesy na stranu utalulila, kdež nawatrcj ohně, některé obecnému²⁵ dobrému sskodliwé spisy do ohně metala a zpálila. Tu wssak žádného profesora widěti nebylo, a nenj prawda, co některj o takowé něgaké přjtomnosti roztraubili; ba ani půwodowé té odwažliwosti, gakž se wyrozumělo, akademici nebyli. – Skutek tento gakkoli rozhlássen gest, předce na oko žádného pohorssenj a podezřelého úmyslu do sebe mjtj se nezdál; sstěstj vlasti, čistota mrawů a wypléněnj sseredné powěry bylť gest, gakž sami předstjrali, tohoto podnětem, gakž se ale kamenem úrazu státi mohl, – ať ginj o tom pjssj: nám wůbec do toho wseho nic nenj, nebo Uhřj y kterj se tam, ač nemnožý, nalézali, do takowých pletich prstů newstrkali. –

Na zejťj před polednem shromáždilo se opět wesskeré žákowstwo na Wartburku, kdež o některých akademických obyčegjch rokowáno bylo, gako: o wyzdwiženj kraginských spolků, o obmezenj saubogů a těm podobných důležitostech. Po polední ssedsse se téměř wssecy w chrámě Páně, na rozžehnanau, oltárnj swátost s wážnau uctiwostj přigjmali. Už naposledy děkowánj upřjmně mēsšťanům za prježen a hostinstwj učiniwse, každý z náručj laučjcych se přátelů pokogně domů se ubjral.

Za dlauhý čas wsse w hluboké tichosti zůstáwalo, aniž kdo na přjsstj následky myslil. Razem cosy pokautně sseptati se začne; nowináři pak hned powěsti krjdel milerádi pŭgčili, anobrž kterým na dostatečných důkazých zcházel, y²⁶ wsseligaká zdánj, zlá wykládánj atď.²⁷ přidati se nerozpakowali. Slowem powyku tolik naděláno, že naposledy y samy zemské spráwy pozornost swau na to obrátily. Rakauský wyslanec u Pruského dworu, G. Excel. hrabě Zyči,²⁸ w skutku prwe do Waymaru, pak do Jeny k wyssetřenj té wěcy²⁹ přigel, kterýž wssak kragany swé Uhry newinné nalezna, s zwlástnj laskawostj ge y dalssj ochraně a náklonnosti zpráwcu a učitelu wysokých sskol těchto poraučel.

A toto³⁰ gest krátké a prawdiwé wypsánj podstaty a způsobu onoho památneho národnjho swátku; kdež tak sworně náboženstwj s vlastenectwjm, wjra s přeswědčenjm, početnost s hostinstwjm, mládež s sesslým wěkem spolu se laučili, w nemž se tak spanile radost s newinnostj, přirozenj s wtipem, wděčnost k nesmrtným zásluhám s dobročinnostj k chudým, téměř každého okamženj přegjmaly.

²⁴ KOLLÁR, ref. 1, s. 73. Správne číslo stránky malo byť 76.

²⁵ *Tamže*, s. 74. Správne číslo stránky malo byť 77. Presné znenie textu na konci stránky „obec“

²⁶ *Tamže*, s. 78

²⁷ Opravené, nahradené zle čitateľné „ač.“

²⁸ Skratky: Geho Excellence...

²⁹ Opravené chybně spojené: „tévěcy“ resp. exaktne „tévě- cy“ (rozdelenie slova na konci riadku) *Tamže*, s. 79.

³⁰ Opravená pravdepodobná chyba tlače, pôvodné „totoř“.

II.

/[KOLLÁR, Ján.] W témž psanj z Jeny (oded. 26. ledna,)... In Týdennjk, aneb Presspurské Slowenské Nowiny. 1818, roč. VII, č. 6. s 79./

2. W témž psanj z Jeny (oded. 26. ledna,) dokládá se y toto: Uhrů gest zde nynj na učenj 30. Poněwadž pak se mezy nimi i několik Slowáků nalézá, tedy sme učinili mezy sebau společnost, kterauž sme Slowenskau besedau (!) nazwali. Scházýwáme se obyčegně gedenkrát w týdni, w nědeli na gednu neb y na 2 hodiny. Genom litugeme, že nám nynj od akademických zaneprázdněnj málo času zbywá, a knjh Slowenských se nám nedostáwá; máme vssak nassi ssestidjlnau.³¹

III.

/[KOLLÁR, Ján.(?)] Z Jeny na d. 8. m. m. psáno gest,... In Týdennjk, aneb Presspurské Slowenské Nowiny. 1818, roč. VII, č. 9, s. 105-106./

6. Z Jeny na d. 8. m. m. psáno gest, že pro žakowstwo vysokých sskol Jenanských nowé zákony wydány gsau od řizenj Waymarského a Gotanského, nimiž se wyměřuge, kterak se kdo audem akademie stati, aneb o tuto čest přigjti může, a gakowé gsau powinnosti gednohokaždého. Pamatné gest, že tyto vysoké sskoly zwlasstnjho auřednjka ustanowily, který žakowstwo saudj, a wssak trestu hodná přestaupenj před obyčegné práwo patřj. Aby těžkosti při placenj za prelekcy³² odstraněny byly, ustanowen gest akademický výběřčj, kterémuž každý professor registřjk swých posluchačů odewzdáwá, a on penje od nich wybjrá. Pokuty akademické gsau: napomenutj, pokuta peněžítá, žalář, zapsánj do knihy pokut, rada k odgitj aneb wymezenj z akademie (releřacy). Wssechny peněžité pokuty náležej bibliotéce vysokých sskol. Každý saubog s pistolemi a takowý, z něhož následowati může smrt, nebezpečenstwj žiwota, ztráta zdrawj aneb audu některého, před hrdelnj práwo patřj; giné sauboge saudj rada akademická neb senát, a tresce wězenjm aneb wymezenjm z akademie. Wsseliké společnosti mezy žáky, které k rozdwogenj gich wedau, gako kraganstwa (Landsmannschaften), řády, aneb gakehekoli giného gména spolky, přjsně zapowědeni gsau, a wůbec žádné společnosti nenj dowoleno, některého swého auda proti wrchnosti a weřegným auřednjkům brániti aneb osobu gehu zastáwati. Zapowěděny také gsau přjsně y wssecky hry slepého štěstj. Žádnému žaku nenj dowoleno w Jeně aneb w giném mjstě něgaký spis wytisknuti dáti, prw než od mjstorektora, aneb giného některého auda akademického spis gehu potwrzen gest. — Ostatně žádný žak nesmj žádati, aby mohl akta přehlednauti aneb sobě přjpis z nich wzýti, a syce ani tendáž, když giž dotaz neb wyhledáwánj (inkwizycý) skončeno gest.³³

³¹ KOLLÁR, ref. 4, s. 79. Pod pojmom „nasse ssestidjlná“ mal Kollár na mysli šest'dielnu Kralickú bibliu, konkrétne jej prvé vydanie z rokov (1579 – 1593/94). Pozri KOLLÁR, Jan. *Wýklad čili Přjmětky a Wyswětlivky ku Slawy Dcere*. W Pešti : Tiskem Trattner a Károliho, 1832, s. 207-209.

³² KOLLÁR, ref. 6, s. 105.

³³ *Tamže*, s. 106.

Ján Kollár's Articles on the Pages of Ján Palkovič's Newspaper *Týdenník*

The edition presents the transcription of three articles of Ján Kollár which were published in the newspaper *Týdenník* during the year 1818. Publisher and main editor of this newspaper was Ján Palkovič. The subject of the articles are “reports” from Jena university and the student activities as well as the description of the notorious Wartburg Festival in 1817 as perceived by a young Slovak student (Ján Kollár); the record about the “self-study” of the Slovak students in Jena and the excerpt of the contemporary academic order (violations & penalties). The transcription has been carried out according to the current transcriptional rules and only the self-evident misspellings and printing errors have been fixed.

Keywords: Ján Kollár (1793-1852), Juraj Palkovič (1769-1850), *Týdenník* newspaper, *Pamäti z mladších rokov života* [*Memoirs of the Early Years of Life*], 300 jubilee of Luther's reformation, Jena university, students, student life, nationalism, 1818

http://www.fphil.uniba.sk/index.php?id=historia_nova

PODOLAN, Peter. Príspevky Jána Kollára na stránkach Týdenníka Juraja Palkoviča. In *Štúdie k jubileu Jána Kollára*. Historia nova 5. [online] Bratislava : Stimul, 2012, s. 225-231. Dostupné na internete: <http://www.fphil.uniba.sk/fileadmin/user_upload/editors/ksd/Hino5.pdf>